บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

นับตั้งแต่อดีตมาแล้ว มนุษย์ได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอด มีการคิดค้นประดิษฐ์อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เพื่อการดำรงชีพ และได้มีการพัฒนาตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังมีความสวยงามและประณีต เหล่านี้คือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นจากฝีมือและภูมิปัญญา เป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมและเป็นมรดกที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาและจิตใจของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี

ศิลปกรรมเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่เป็นที่รวมของวิทยาการหลายๆสาขา มนุษย์เริ่มรู้จักกับศิลปะที่เกี่ยวพันเป็นเบื้องต้น เช่นการพูด และการทำกิจกรรมต่างๆ ที่มุ่งหวังให้ผลของความสุขในการใช้สอย และความงามศิลปะจึงเป็นวิถีทางอันหนึ่งของการรวมมนุษย์ เข้าเป็นหนึ่งเดียวกัน ด้วยการเชื่อมโยงพวกเขาไว้กับอารมณ์ ความรู้สึกเดียวกัน และความจำเป็นสูงสุดสำหรับชีวิตและการก้าวหน้า เข้าไปสู่การมีชีวิตที่ดีขึ้นของปัจเจกบุคคลและมนุษยชาติ (จิรวัฒน์ พิระสันต์, บทที่1)

การกล่าวถึง "ศิลปะ" มักเกี่ยวข้องกับคำว่า "วิจิตรศิลป์" ซึ่งวิจิตรศิลป์ได้คลอบคลุมทั้งงานจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณกรรม ศิลปะการแสดงและดนตรี นอกจากนี้ยังมีผู้ให้คำนิยาม คำว่า "วิจิตรศิลป์" ในทำนองที่ว่าเป็นงานที่ประดิษฐ์สร้างสรรค์ขึ้นด้วยความวิจิตรบรรจง เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความงาม และเป็นงานที่มีคุณค่าทางจิตใจ โดยนิยามและความเชื่อ มักเกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณและจิตนิยม ต่อมาคำว่า "ทัศนศิลป์" ในความหมายของงานศิลปะที่สื่อสารทางสายตา สามารถมองเห็นได้หรือสัมผัสได้ด้วยประสาททางสายตา โดยยึดถือโลกหรือวัตถุที่เห็นเป็นแรงกระตุ้นสำคัญ ในการแสดงออกทางศิลปะ รวมทั้งปรากฏการณ์ผลงานในเชิงประจักษ์ที่รู้เห็นได้ ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรม ประติมากรรม ศิลปะภาพพิมพ์ ศิลปะภาพถ่าย ซึ่งถูกจัดให้เป็นศิลปะประเภททัศนศิลป์ อย่างไรก็ตามงานสถาปัตยกรรมจะแยกตัวออกไปต่างหากในฐานะที่งานสถาปัตยกรรมเกี่ยวข้องทั้งศาสตร์ และศิลป์ เกี่ยวข้องกับงานวิศวกรรม บริเวณกว้างและความงาม (จิระวัฒน์ พิระสันต์, บทที่1)

ดั้งนั้นการพัฒนาของทัศนศิลป์ในสังคมตะวันตก จากศิลปะเพื่อผู้มีอำนาจทางการปกครอง และความเชื่อทางศาสนา ได้พัฒนามาสู่ศิลปะสมัยใหม่ ในสังคมใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมที่พัฒนามาสู่การปกครองแบบประชาธิปไตย โลกก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ การปฏิวัติอุตสาหกรรม เศรษฐกิจแบบทุนนิยม และปรัชญาที่เชื่อมั่นในเสรีภาพของมนุษย์ ศิลปะสมัยใหม่สะท้อนโลกที่ประจักษ์ สะท้อนความก้าวหน้าที่วิทยาศาสตร์ สะท้อนสังคมและเศรษฐกิจแบบทุนนิยม สะท้อนความเชื่อและการแสดงออกที่หลากหลาย แล้วทัศนศิลป์ในทางศิลปะสมัยใหม่ก็แพร่หลายเข้าสู่สังคมไทย (จิรวัฒน์ พิระสันต์, บทที่1)

หากมองถึงศักยภาพของภาคเหนือตอนบนจะพบว่าจุดเด่นของภาคเหนือตอนบนคือความอุดมสมบูรณ์ของผืนดินแหล่งน้ำทางธรรมชาติขนาดใหญ่และสำคัญของประเทศ ลุ่มน้ำทางการเกษตร และแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั้งบึงและเขื่อนระบบชลประทานเหมาะสมในการทำการเกษตร เป็นแหล่งผลิตอาหารของประเทศและของโลกและแหล่งปลาน้ำจืดแหล่งใหญ่ที่สุดของประเทศไทย เป็นแหล่งกำเนิดประวัติศาสตร์นานาชาติและอักษรไทย มีโบราณสถานสำคัญที่เชื่อมโยงศิลปกรรมโบราณที่งดงาม เป็นแหล่งศิลปกรรมและมีแหล่งมรดกโลกที่มีชื่อเสียง แหล่งแพทย์แผนไทย และสมุนไพรพื้นบ้าน มีการคมนาคมเชื่อมโยงที่สมบูรณ์ทุกด้าน ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และสะดวกในการติดต่อกับภาคอื่นๆ และประเทศเพื่อนบ้าน มีฐานการเงินระดับท้องถิ่น และชุมชนมาก มีการรวมตัวของกลุ่มอาชีพและเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทุนทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจของภาคที่เข้มแข็งพอสมควรประชากรในภาคไม่หนาแน่น ค่าครองชีพต่ำ มีชีวิตที่เรียบง่าย คนมีน้ำใจงาม ง่ายต่อการพัฒนา นอกจากนี้เป็นภาคที่มีภูมิอากาศเหมาะสม มีพืชหลากหลายชนิด เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์กรรมพันธุ์พืชดั้งเดิมนานาชนิดมีศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านพลังงานทดแทนของเอเชียอาคเนย์ นอกจากนี้ภาคเหนือตอนบนมีเศรษฐกิจพึ่งตนเอง โดยเฉพาะด้านการเกษตร ประมงน้ำจืด และการแปรรูปผลผลิตการเกษตรที่มีทรัพยากรในภาคอุดมสมบูรณ์ ทำให้มีโอกาสพัฒนาไปสู่การเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศที่ผลิตอาหารไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศด้วยเครือข่ายการคมนาคมที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ทำให้โอกาสพัฒนาไปสู่ศูนย์กลางพัฒนาวิทยาศาสตร์ชีวภาพเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม และศูนย์การเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องการเกษตร รวมทั้งศูนย์วิจัยพันธุ์พืชหลากหลายนานาชาติ รวมทั้งโอกาสพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โบราณสถาน การท่องเที่ยวเชิงพุทธ การท่องเที่ยวเชิงชุมชน และมรดกโลก ที่เชื่อมโยงกับเพื่อนและยกระดับมาตรฐานสากล (จิรวัฒน์ พิระสันต์, บทที่1)

ดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีภูมิปัญญาในเขตภาคเหนือตอนบน จึงเกิดการผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรมและการสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในชนบทและคนหลากหลายอาชีพในสังคมไทย ที่เกิดขึ้นอยู่ ภูมิปัญญาไทยก็เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่เป็นที่รวมของวิทยาการหลายๆสาขา การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยนั้นเกิดมาจากวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศได้ส่งผลให้ชาวไทยบางกลุ่มต้องประสบกับภาวะล้มละลาย เกิดความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และกระทบต่อโครงสร้างโดยรวมของสังคม และยังมีประชาชนชาวไทยอีกลุ่มหนึ่งที่ไม่ได้รับกระทบจากวิกฤตินี้ ตรงกันข้ามกลับสามารถยืนหยัดอยู่ได้ และดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข กล่าวได้ว่า บุคคลกลุ่มนี้ได้ใช้ "ภูมิปัญญาไทย" ที่คนไทยได้คิดค้น เรียนรู้ สั่งสม กลั่นกรองและทดลองใช้จนตกผลึกสามารถนำความรู้นั้นมาแก้ไขปัญหาของตนเองและสังคม ภูมิปัญญานี้เองได้รับการถ่ายทอด สืบทอดกันมา และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสืบสานภูมิปัญญาไทยให้คงไว้สืบไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาและการสืบสานภูมิปัญญาไทย จึงได้จัดทำนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาขึ้น โดยได้ผ่านความเห็นชอบจากมติคณะรัฐมนตรีแล้วเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2542 ในนโยบายดังกล่าวได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า "ภูมิปัญญาไทยจะได้รับการฟื้นฟูและนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษาสำหรับคนทั้งชาติ และเป็นไปเพื่อเน้นคุณค่าทางจิตพิสัยนำไปสู่ดุลยภาพอย่างยั่งยืน จนเกิดเป็นพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหา และพัฒนาตนเองและสังคมตามแนวทางที่เหมาะสมแก่ประเทศไทย"
(จิรวัฒน์ พิระสันต์, บทที่1)

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรร ปรุงแต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาไทยนี้มีลักษณะเป็นองค์รวม มีคุณค่าทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทย ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่งอกงามขึ้นใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย ลักษณะองค์รวมของภูมิปัญญามีความเด่นชัดในหลายด้าน เช่น ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี และด้านโภชนาการ การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย หมายถึง การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย อันได้แก่ ความรู้ในการ

เข้าใจชีวิต ธรรมชาติ ทรัพยากร สังคม และความรู้ในการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนภูมิปัญญาไทยนี้ มิได้หมายถึง "ตัวอาคารสถานที่" หากแต่หมายถึงสถานที่ที่มีผู้รู้ประสบการณ์ สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นที่วัด โรงเรียน สำนักงานองค์กรบริหารส่วนตำบล สถานีอนามัย ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือบ้านของผู้รู้ ของผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น "ครูภูมิปัญญา" กล่าวได้อีกนัยหนึ่งก็คือ "เป็นการจัดการที่เกิดขึ้นโดยชุมชน โดยผู้นำที่สามารถดำเนินการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนนั้น ๆ นั่นเอง (จิระวัฒน์ พิระสันต์, บทที่1)

หัตถกรรมการแปรรูปไม้เป็นของใช้เป็นผลิตกรรมที่มีวิวัฒนาการควบคู่มากับวิวัฒนาการของมนุษยชาติ โดยจะสังเกตได้จากข้าวของเครื่องใช้ของไทยเราตั้งแต่สมัยโบราณกาลจนมาถึงปัจจุบัน โดยหัตถกรรมการแปรรูปไม้ที่ได้หยิบยกมาในที่นี้ คือ การแปรรูปจากไม้ยางพาราเป็นเกมส์ ซึ่งการแปรรูปจากไม้ยางพารานี้เป็นอีกภูมิปัญญาหนึ่งของชาวบ้าน ถ้าหากเปรียบเทียบกับเมื่อก่อนแล้วไม้ยางพาราจะถูกรีดเอาแต่น้ำยาง เพื่อนำไปใช้เป็นยางพาราในอุตสาหกรรมต่างๆ และเพื่อการส่งออกเท่านั้น และเมื่อไม้หมดอายุแล้วก็จะถูกตัดทิ้งเพื่อไปทำเป็นฟืนเสียส่วนใหญ่ ดังนั้นกลุ่มคนเหล่านั้นจึงมีความคิดที่อยากจะหาคุณค่าจากไม้เหล่านั้น กลายเป็นสิ่งของที่สามารถมาใช้สอยได้ ต่อมาได้มีการปรับแต่งโดยมีการออกแบบให้ร่วมสมัยขึ้นจนถึงปัจจุบัน และจากการผลิตเพียงเพื่อใช้เองในครัวเรือนเพียงอย่างเดียว ก็เริ่มมีการผลิตเพื่อส่งขาย โดยเริ่มจากครัวเรือนไปจนระดับชุมชน และประเทศตามลำดับ โดยการทำการแปรรูปของแต่ละท้องถิ่นนั้นก็จะแตกต่างกันออกไปตามสภาพการณ์ ทั้งนี้อาจจะขึ้นอยู่กับฝีมือและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น (จิรวัฒน์ พิระสันต์, บทที่1)

สินค้าหัตถกรรมไทย ลำปาง เป็นเมืองแห่งสินค้าหัตถกรรมไทยที่มีสินค้าให้เลือกซื้อ เลือกใช้มากมาย ตั้งแต่สินค้าที่มีคุณภาพ ไปจนถึงสินค้าทั่วไปที่มีความงดงามเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง อีกทั้งราคาไม่แพง และกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ยางพารา ต.ห้างฉัตร อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความชำนาญในการผลิตหัตถกรรมไทยประเภทนี้เป็นอย่างดี

กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ยางพารา ต.ห้างฉัตร อ.ห้างฉัตร จ.ลำปางนี้ได้มีการประดิษฐ์หัตถกรรมที่สามารถนำมาเป็นกิจกรรมยามว่างให้กลับครอบครัวได้เป็นอย่างดี อาทิเช่น เกมส์หมากข้ามที่สามารถเล่นได้หลายคน ผลิตกรรมของทางกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ยางพารา ต.ห้างฉัตร อ.ห้างฉัตร จ.ลำปางนี้ก็จะเป็นเกมส์ที่ทำจากไม้ยางพาราเสียส่วนใหญ่ เช่น เกมส์หมากข้ามเล็ก, หมากข้ามใหญ่, เต๋างู , สี่สีลานตา , ขุนแผนแหกค่ายเล็ก , ขุนแผนแหกค่ายใหญ่ , เจนก้า เป็นต้นโดยผลิตกรรมเหล่านี้ล้วนมีขนาด รูปทรง และรูปแบบการเล่นที่แตกต่างกันออกไป ผลิตกรรมดังกล่าวนี้

เป็นผลิตกรรมที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มของนักท่องเที่ยว และยังเป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นอีกนัยหนึ่ง ไม่เหมือนสินค้าทั่วไปในท้องตลาดที่สามารถหาซื้อได้ทั่วไป จนเป็นสินค้าที่ได้รับรางวัล สินค้าหัตถกรรมยอดเยี่ยมหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของอำเภอห้างฉัตร (OTOP)

จากความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ไม้ยางพารา อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทงานหัตถกรรมรูปแบบใหม่ มีความหลากหายของรูปแบบและประโยชน์ใช้สอย แต่ผลิตภัณฑ์มีข้อบกพร่องดังนี้คือ

1. ไม่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเพื่อให้ผู้บริโภคจดจำตราสินค้าได้
2. ไม่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือ มีภาพลักษณ์ที่ไม่ชัดเจนถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์
3. ไม่กระตุ้นการตัดสินใจของผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว
4. ไม่เอื้ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายอันจะทำให้ผลิตภัณฑ์เสียหาย
5. มีบรรจุภัณฑ์ที่ไม่เป็นมาตรฐาน ไม่สามรถปกป้องผลิตภัณฑ์อันจะทำให้เกิดความเสียหาย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ของเล่นไม้ อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับตัวผลิตภัณฑ์ สร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับตัวสินค้า เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ ดึงดูดผู้บริโภค ให้ผู้บริโภคสามารถประทับใจ จดจำ ผลิตภัณฑ์ได้ เกิดการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว และเมื่อมีการบริโภคซ้ำเกิดการจดจำได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้มีการกลับมาบริโภคซ้ำอีก เป็นการเพิ่มยอดขายให้สูงขึ้น ส่งผลต่อการเจริญเติบทางธุรกิจในอนาคต

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา ซึ่งนักวิจัยในที่นี้หมายถึงนิสิตวิชาเอกออกแบบบรรจุภัณฑ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ส่วนผลิตภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ของเล่นไม้ อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ไม้ของเล่นไม้ อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย

1.1ประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์

1.1.1 กระบวนการผลิต

1.1.2 การจัดการและการตลาด

2. ด้านบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ของเล่นไม้ อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย

2.1 หมากข้าม	1 โครงสร้าง	1 กราฟิก
2.2 แทงแกม	1 โครงสร้าง	1 กราฟิก
2.3 ขุนแผนแหกค่าย	1 โครงสร้าง	1 กราฟิก
2.4 โดมิโน่	1 โครงสร้าง	1 กราฟิก
2.5 เต๋างู	1 โครงสร้าง	1 กราฟิก
รวมทั้งสิ้น	5 โครงสร้าง	5 กราฟิก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาเพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ของเล่นไม้ อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

1. ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของผลิตภัณฑ์ของเล่นไม้ ตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

2. ทำให้ทราบถึงตัวบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ของเล่นไม้ ตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

3. ทำให้ทราบถึงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ของเล่นไม้ ตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การออกแบบ หมายถึง การถ่ายทอดรูปแบบจากความคิดออกมาเป็นผลงาน ที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้ หรือสัมผัสได้ เพื่อให้มีความเข้าใจในผลงานร่วมกัน

บรรจุภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ห่อหุ้มหรือบรรจุผลิตภัณฑ์ รวมทั้งภาชนะที่ใช้เพื่อการขนส่งผลิตภัณฑ์ จากแหล่งผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค หรือแหล่งใช้ประโยชน์ เพื่อวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการป้องกัน และรักษาผลิตภัณฑ์ให้มีความคงสภาพ ตลอดจนคุณภาพใกล้เคียงกับเมื่อแรกผลิตให้มากที่สุด นอกจากนี้อาจกล่าวได้ว่าหีบห่อหรือบรรจุภัณฑ์เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการผลิตและหีบห่ออาจสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆได้อีกหลายอย่าง อาทิเช่น วัตถุประสงค์ทางด้านการตลาด วัตถุประสงค์ทางด้านการเก็บรักษา

ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ถูกค้นคว้าออกแบบขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอย และเพื่อความสะดวกในการดำรงชีวิต

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการค้นคว้า การคิดออกแบบ แก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ได้มาซึ่งบรรจุภัณฑ์ที่ดี (สาคร คันธโชติ , 2528: 6)

ประยุกต์ หมายถึง ปรับใช้ให้ดีขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน , 2525 : 174) ในงานวิจัยนี้ หมายถึง เครื่องปั้นดินเผาที่เป็นผลิตภัณฑ์ดินเผาดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ใช้สอยให้ดีขึ้น

มหาวิทยาลัยนเรศวร